

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

**методичні вказівки для підготовки до семінарських занять
студентів 4-го курсу заочної форми навчання
спеціальність 081 «Право»
освітня програма «Міжнародне та європейське право»**

м. Івано-Франківськ
2022

Схвалено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 10 від 26.05.2022 р.)

Схвалено науково-методичною радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 5 від 30.06.2022 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 2 від 03.11.2022 р.)

Рецензенти:

Банасевич І.І., кандидат юрид. наук, доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Ковалишин О.Р., кандидат юрид. наук, доцент кафедри судочинства Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

МИРОНЕНКО І.В. Міжнародне приватне право: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів 4-го курсу заочної форми навчання (спеціальність 081 «Право», освітня програма «Міжнародне та європейське право»). Електронне видання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут ПНУ ім. В. Стефаника», 2022. 33 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника і призначені для підготовки до практичних (семінарських) занять з дисципліни «Міжнародне приватне право», а також до здачі екзамену з даної дисципліни. Тут викладені завдання до семінарських занять з дисципліни «Міжнародне приватне право», які включають перелік питань, що виносяться до обговорення на занятті, перелік літератури, до якого включена монографічні та інші наукові джерела з даної тематики, а також перелік нормативно-правових актів, які регулюють відповідні відносини. Також викладено програмові вимоги з даної дисципліни і завдання для домашніх контрольних робіт.

ЗМІСТ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	7
<i>Семінарське заняття № 1. Загальні засади міжнародного приватного права.....</i>	<i>7</i>
<i>Семінарське заняття № 2. Спеціально-юридичні методи регулювання у міжнародному приватному праві .....</i>	<i>8</i>
<i>Семінарське заняття № 3. Договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві .....</i>	<i>10</i>
ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОМАШНІХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ.....	13

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Поняття, правова природа та завдання міжнародного приватного права.

Історія розвитку міжнародного приватного права.

Приватно-правові відносини з іноземним елементом як предмет міжнародного приватного права.

Методи міжнародного приватного права.

Основні засади (принципи) міжнародного приватного права.

Система міжнародного приватного права.

Міжнародне приватне право як наука та навчальна дисципліна.

Місце міжнародного приватного права у правовій системі.

Система джерел міжнародного приватного права.

Національне законодавство як джерело міжнародного приватного права.

Міжнародний договір у системі джерел міжнародного приватного права.

Міжнародний звичай договір у системі джерел міжнародного приватного права.

Судова та арбітражна практика як джерело міжнародного приватного права в Україні.

Гармонізація норм міжнародного приватного права.

Поняття та зміст колізійного регулювання у міжнародному приватному праві.

Матеріально-правове регулювання у міжнародному приватному праві: зміст та межі застосування.

Поняття, структура та види колізійних норм.

Основні колізійні прив'язки (формули прикріплення).

Принципи колізійного регулювання.

Правова кваліфікація.

Відсилання в міжнародному приватному праві.

Проблема обходу закону в міжнародному приватному праві.

Застосування права країни з множинністю правових систем.

Іноземне право та передумови його застосування.

Механізми отримання інформації про зміст права іноземної держави.

Застереження про публічний порядок у міжнародному приватному праві.

Інститут імперативних (надімперативних) норм у міжнародному приватному праві.

Суб'єкти міжнародного приватного права: загальна характеристика.

Колізійне регулювання правового статусу фізичної особи в міжнародному приватному праві.

Правовий статус іноземних фізичних осіб в Україні.

Опіка та піклування в міжнародному приватному праві.

Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права.

Колізійне регулювання правового статусу юридичних осіб в міжнародному приватному праві.

Колізійно-правове регулювання опіки та піклування.

Участь держави та юридичних осіб публічного права у приватноправових відносинах з іноземним елементом.

Імунітет держави: поняття, види, сучасні концепції.
Загальні засади речових відносин у міжнародному приватному праві.
Колізійні питання міжнародного речового права.
Колізійні норми міжнародного речового права.
Іноземне інвестування в міжнародному приватному праві.
Питання націоналізації іноземної власності.
Уніфікація колізійних та матеріально-правових норм міжнародного речового права.
Загальні засади міжнародного права інтелектуальної власності.
Колізійні питання міжнародного права інтелектуальної власності.
Міжнародне авторське право.
Міжнародна охорона авторського права.
Міжнародна охорона суміжних прав.
Охорона авторських прав іноземних осіб в Україні.
Міжнародне право промислової власності.
Міжнародна охорона прав промислової власності.
Охорона прав промислової власності іноземних осіб в Україні.
Захист прав інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві.
Міжнародні договори у сфері права інтелектуальної власності.
Зобов'язання у міжнародному приватному праві: загальна характеристика
Поняття та види правочинів із іноземним елементом.
Зовнішньоекономічний договір (контракт): поняття, ознаки та особливості правового регулювання.
Колізійні питання правочинів із іноземним елементом.
Колізійне регулювання правочинів із іноземним елементом.
Уніфікація правового регулювання правочинів із іноземним елементом: загальна характеристика.
Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (1980 р.).
Правила ІНКОТЕРМС: зміст та особливості застосування.
Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА.
Недоговірні зобов'язання у міжнародному приватному праві.
Колізійні питання деліктних зобов'язань з іноземним елементом.
Колізійне регулювання недоговірних зобов'язань в міжнародному приватному праві
Уніфікація правового регулювання недоговірних зобов'язань в міжнародному приватному праві.
Колізійне регулювання деліктних зобов'язань у праві ЄС.
Загальні положення міжнародного сімейного права.
Правове регулювання укладення шлюбу з іноземним елементом в міжнародному приватному праві.
Правове регулювання особистих немайнових відносин подружжя в міжнародному приватному праві.
Правове регулювання майнових відносин подружжя в міжнародному приватному праві.
Припинення шлюбу в міжнародному приватному праві.

Міжнародні аліментні зобов'язання.

Усиновлення в міжнародному приватному праві.

Загальні засади правового регулювання спадкових відносин у міжнародному приватному праві.

Колізійні питання спадкування з іноземним елементом.

Колізійне регулювання спадкування з іноземним елементом.

Уніфікація правового регулювання спадкування з іноземним елементом.

Виморочне (відумерле) майно: колізійні питання та особливості правового регулювання.

Загальні положення міжнародного приватного трудового права.

Міжнародно-правове регулювання праці з іноземним елементом.

Колізійне регулювання міжнародних трудових правовідносин.

Правовий режим праці іноземців в Україні.

Правове регулювання праці громадян України за кордоном.

Поняття та предмет міжнародного цивільного процесу.

Джерела міжнародного цивільного процесуального права.

Правові засади участі іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі.

Міжнародна підсудність цивільних справ.

Міжнародна правова допомога.

Визнання та виконання іноземних судових рішень.

Поняття, правова природа та види міжнародного комерційного арбітражу.

Джерела правового регулювання міжнародного комерційного арбітражу.

Компетенція міжнародного комерційного арбітражу.

Арбітражна угода.

Процедура розгляду справ у міжнародному комерційному арбітражі.

Оспорювання арбітражного рішення.

Визнання та виконання арбітражних рішень.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1.

Загальні засади міжнародного приватного права

(2 години)

В межах даної теми розглядаються питання щодо змісту та завдань міжнародного приватного права (надалі – МПП), його місця в національній правовій системі. Особливу увагу слід звернути на вивчення сукупності суспільних відносин, які складають предмет МПП, зміст понять „приватноправові відносини” та „іноземний елемент”, а також співвідношення МПП з іншими галузями права. При вивченні системи МПП необхідно з'ясувати її складові елементи, а також особливості положень про міжнародний цивільний процес та їх місце у МПП.

Ключові поняття: міжнародне приватне право, приватноправові відносини, приватне право, іноземний елемент, матеріально-правове регулювання, колізійне регулювання, система галузі права, міжнародний цивільний процес.

Питання для обговорення:

Поняття, правова природа та завдання міжнародного приватного права.

Історія розвитку міжнародного приватного права.

Приватно-правові відносини з іноземним елементом як предмет міжнародного приватного права.

Методи міжнародного приватного права: загальна характеристика

Основні засади (принципи) міжнародного приватного права.

Система міжнародного приватного права.

Міжнародне приватне право як наука та навчальна дисципліна.

Місце міжнародного приватного права у правовій системі.

Контрольні питання:

1. Вкажіть, які суспільні відносини складають предмет міжнародного приватного права.

2. Вкажіть спеціальні (техніко-юридичні) методи регулювання у міжнародному приватному праві?

3. Які особливості має система міжнародного приватного права?

4. Як місце займає міжнародне приватне право у системі національного права?

Практичні завдання:

1. Уряд України звернувся до Європейського Союзу щодо отримання допомоги для здійсненні демаркації кордону з Російською Федерацією та Республікою Білорусь. Обґрунтуйте, чи належать дані правовідносини до сфери міжнародного приватного права?

2. Визначте, що таке „іноземний елемент” у відносинах, що охоплюються міжнародним приватним правом, вибравши правильний варіант відповіді:

а) характеристика правовідносин;

- б) характеристика громадянства;
- в) характеристика національності.

3. Представники урядів двох держав досягли домовленості щодо змісту двостороннього договору про взаємне гарантування та захист іноземних інвестицій. Визначте, чи охоплюються такі відносини міжнародним приватним правом?

Рекомендована література:

1. Білоусов Є. М., Яковюк І. В. Міжнародне приватне право. Харків: Право, 2021. 408 с.
2. Килимник І. І., Бровдій А. М. Міжнародне приватне право: навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с.
3. Мироненко І. В. Міжнародне приватне право: навчальний посібник. 2-ге видання. К.: Алерта, 2013. 288 с.
4. Міжнародне приватне право: підручник / за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. 2-ге видання. К.: Алерта, 2014. 656 с.
5. Мережко О. О. Проблеми теорії міжнародного публічного та приватного права/ Олександр Мережко. Юстиніан, 2010. 320 с.
6. Федіяк Г. С., Федіяк Л. С. Міжнародне приватне право: підручник. К.: Алерта, 2021. 524 с.
7. Міжнародне приватне право: підручник для студ. юрид. вищ. навч. закл. / за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. Х.: Право, 2015. 320 с.
8. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 року № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

Семінарське заняття № 2.

Спеціально-юридичні методи регулювання у міжнародному приватному праві (2 години)

В межах даної теми розглядаються питання щодо основ колізійно-правового регулювання в МПП. Особливу увагу слід звернути на вивчення поняття, структури та видів колізійних нсрм. Важливим також є засвоїти перелік та сферу застосування основних колізійних прив'язок (фсрмул прикріплення), а також принципів сучасного колізійного регулювання.

Ключові поняття: колізійна норма, матеріально-правова норма, обсяг (об'єм), прив'язка (формула прикріплення),

Питання для обговорення:

- Поняття та зміст колізійного регулювання у міжнародному приватному праві.
- Матеріально-правове регулювання у міжнародному приватному праві: зміст та межі застосування.
- Поняття, структура та види колізійних норм.
- Основні колізійні прив'язки (формули прикріплення).

Принципи колізійного регулювання.

Контрольні питання:

1. Вкажіть особливості структури колізійної норми.
3. Наведіть найбільш типові колізійні прив'язки (формули прикріплення), що застосовуються у міжнародному приватному праві.
4. Визначте, в чому полягає зміст „автономії волі” і яка сфера її застосування у міжнародному приватному праві України?

Практичні завдання:

1. За правом якої держави слід визначати дієздатність іноземного громадянина, що тимчасово перебуває в Україні?
2. Яким чином слід визначити право, яке регулює договір поставки, який укладений між українською та румунською фірмами? Чи може відповідне право визначатися за домовленістю контрагентів?
3. Чи буде визнаватися в Україні належним за формою заповіт, який було складено в Канаді відповідно до місцевого права в письмовій формі та підписано за участю двох свідків?

Рекомендована література:

1. Білоусов Є. М., Яковюк І. В. Міжнародне приватне право. Харків: Право, 2021. 408 с.
2. Килимник І. І., Бровдій А. М. Міжнародне приватне право: навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с.
3. Мироненко І. В. Міжнародне приватне право: навчальний посібник. 2-ге видання. К.: Алерта, 2013. 288 с.
4. Міжнародне приватне право: підручник / за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. 2-ге видання. К.: Алерта, 2014. 656 с.
5. Мережко О. О. Проблеми теорії міжнародного публічного та приватного права / Олександр Мережко. Юстиніан, 2010. 320 с.
6. Федіяк Г. С., Федіяк Л. С. Міжнародне приватне право: підручник. К.: Алерта, 2021. 524 с.
7. Міжнародне приватне право: підручник для студ. юрид. вищ. навч. закл. / за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. Х.: Право, 2015. 320 с.
8. Кисіль В. І. Механізми колізійного регулювання в сучасному міжнародному приватному праві: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка. К., 2001. 396 с.
9. Задорожна С. М. Автономія сторін в міжнародному приватному праві: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2006. 202 с.
10. Пшеничнюк Д. В. Колізійний принцип тісного зв'язку у міжнародному приватному праві: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Ін-т міжнар. відносин. 2011. 196 с.
11. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 року № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

Семінарське заняття № 3.

Договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві (2 години)

В межах даної теми розглядаються питання правового регулювання правочинів з іноземним елементом. При підготовці до семінарського заняття слід звернути увагу на поняття „міжнародного комерційного правочину”, „споживчого договору з іноземним елементом”, а також особливості їх регулювання. Особливої уваги заслуговує вивчення змісту і особливостей основної („автономія волі”) та додаткових („закон найбільш тісного зв'язку”, „закон держави продавця”) колізійних прив'язок щодо регулювання міжнародних договірних зобов'язань. На сьогодні існує значна кількість міжнародно-правових актів, як нормативного, так і ненормативного характеру, які також регламентують сферу міжнародних комерційних правочинів; відповідно, необхідно знати перелік та основні положення найбільш важливих міжнародних актів з даного питання.

Ключові поняття: міжнародний комерційний договір, зовнішньоекономічний договір (контракт), автономія волі, закон держави місця укладення договору, форма правочину, комерційне право (lex mercatoria).

Питання для обговорення:

Зобов'язання у міжнародному приватному праві: загальна характеристика

Поняття та види правочинів із іноземним елементом.

Зовнішньоекономічний договір (контракт): поняття, ознаки та особливості правового регулювання.

Колізійні питання правочинів із іноземним елементом.

Колізійне регулювання правочинів із іноземним елементом.

Уніфікація правового регулювання правочинів із іноземним елементом: загальна характеристика.

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (1980 р.).

Правила ІНКОТЕРМС: зміст та особливості застосування.

Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА.

Недоговірні зобов'язання у міжнародному приватному праві.

Контрольні питання:

1. Вкажіть основні та факультативні ознаки зовнішньоекономічного договору (контракту)?

2. Вкажіть міжнародно-правові акти, що регулюють договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві.

3. Вкажіть сферу застосування „Віденської конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів” (1980 р.)?

Практичні завдання:

1. Між українським акціонерним товариством і болгарською фірмою був укладений договір поставки. Сторони вибрали в якості застосовного права українське право. Актом приймання товару було встановлено, що болгарська сторона порушила умови договору, в односторонньому порядку змінивши асортимент поставленої продукції. На вимогу покупця забезпечити асортимент товару, передбачений договором, продавець відповів відмовою. Позивач, обґрунтовуючи свої вимоги, посилався на норми Господарського кодексу України. Відповідач же обґрунтовував свої заперечення на основі положень „Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі - продажі товарів” (1980). Чи правильно суд в даному випадку застосував норми міжнародного договору?

2. Як слід вчинити суду у разі виникнення спору, якщо компанія російського права продавала свої облигації на спеціалізованих торгах в Нью-Йорку (США), а в укладених договорах не був передбачений вибір застосовного права, і російська сторона, як продавець, застосовувала російське право.

Рекомендована література:

1. Білоусов Є. М., Яковюк І. В. Міжнародне приватне право. Харків: Право, 2021. 408 с.
2. Килимник І. І., Бровдій А. М. Міжнародне приватне право: навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с.
3. Мироненко І. В. Міжнародне приватне право: навчальний посібник. 2-ге видання. К.: Алерта, 2013. 288 с.
4. Міжнародне приватне право: підручник / за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. 2-ге видання. К.: Алерта, 2014. 656 с.
5. Міжнародне приватне право: підручник / за ред. проф. В.П. Жушмана та доц. І.А. Шуміло. Х.: Право, 2015. 320 с.
6. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Міжнародне приватне право: підручник. К.: Алерта, 2021. 524 с.
7. Діковська І. А. Міжнародні комерційні контракти: колізійне та матеріально-правове регулювання: навч. посіб. Київ: Прав. єдність, Алерта, 2016. 321 с.
8. Борт О. П. Інститут договірної статуту у міжнародному приватному праві: монографія. Одеса: Гельветика, 2017. 199 с.
9. Довбиш В. А., Світлак І. І. Зовнішньоекономічний договір (контракт) купівлі-продажу: правове регулювання: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2013. 247 с.
10. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (1980 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
11. Конвенція про право, що застосовується до договорів міжнародної купівлі-продажу товарів (1986 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
12. Конвенція про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів (1974 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
13. Конвенція про єдиний закон про укладення договорів про міжнародну купівлю-продаж товарів (1964 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
14. Конвенція про право, що застосовується до міжнародної купівлі-продажу товарів (1955 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

15 Конвенція про закон, що застосовується до передачі права власності у разі міжнародного купівлі-продажу товарів (1958 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

16. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 року № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

17. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 року № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

18. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності: Закон України від 23.12.1998 року № 351-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14#Text>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОМАШНІХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Короткі рекомендації щодо виконання самостійних (домашніх) контрольних робіт.

Завдання складені в 30 варіантах однакового рівня складності, що оцінюється в цілому на 30 балів. Кожен варіант завдань включає в себе: 3 контрольних питання (оцінюються на 5 балів), 1 практичну задачу (оцінюється в 9 балів) та 3 тестові завдання (оцінюються по 2 бали).

Кожен студент обирає той варіант завдання, який відповідає номеру, під яким вказано його прізвище в журналі відповідної групи станом на початок семестру.

При наданні відповідей на контрольні запитання слід забезпечити їх стислість та вичерпність. Такі відповіді повинні бути однозначними по-суті і за обсягом вкладатись у декілька речень (2-4). Занадто короткі або розширені відповіді будуть розглядатись як показник недостатнього рівня володіння матеріалом.

Що стосується тестових завдань, то вони є закритими, тобто пропонується вибрати одну з чотирьох запропонованих відповідей. При цьому правильною може бути лише одна з запропонованих відповідей.

При розв'язанні практичних завдань необхідно надавати як відповіді на поставлені запитання практичного спрямування, так і обґрунтування цих відповідей з посиланням на нормативно-правові акти та конкретні їх норми. Відповіді, що містять лише ствердження або заперечення без належного правового обґрунтування, не будуть вважатись достатніми.

ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ

Варіант 1.

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Чи можуть держави виступати учасниками правовідносин, що належать до сфери міжнародного приватного права?
2. В чому полягає зміст матеріально-правового регулювання в міжнародному приватному праві?
3. В яких випадках справи за участю іноземного елемента підсудні виключно українським судам?

2. Розв'яжіть задачу:

Після смерті особи без громадянства, що постійно проживала в Україні, виникло питання, чи поширюються положення українського законодавства на відносини щодо спадкування належного їй нерухомого майна, що знаходиться в Республіці Молдові. Надайте відповідні роз'яснення.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Особлива частина міжнародного приватного права включає в себе такий розділ як:
  - а) право інтелектуальної власності;
  - б) міжнародний кримінальний процес;
  - в) право міжнародних договорів;
  - г) боротьба з торгівлею людьми.

2. Під правовою кваліфікацією в міжнародному приватному праві слід розуміти:
- а) визначення права, що підлягає застосуванню до правовідносин з іноземним елементом;
  - б) визначення галузі права, що регулює правовідносин з іноземним елементом;
  - в) визначення характеру та міри відповідальності іноземного суб'єкта;
  - г) визначення державної належності іноземного суб'єкта.

3. Чи вправі особа, за загальним правилом, порушувати розгляд однієї і тієї ж справи в судах різних держав:

- а) має право в будь-якому випадку;
- б) якщо це не суперечить її особистому закону;
- в) не має права;
- г) це питання вирішується в судовому порядку.

Варіант 2

1. Надайте відповідь на запитання:

1. В чому полягає особливість правового статусу іммігрантів в нашій державі в порівнянні з іншими категоріями іноземців?

2. Які вимоги щодо форми заповіту передбачено колізійними нормами українського законодавства?

3. Якими нормативними актами регулюються питання визнання та виконання іноземних судових рішень в Україні?

2. Розв'яжіть задачу:

Чи можливе врегулювання згідно положень українського законодавства спору між українськими громадянами щодо відшкодування шкоди, яку вони завдали один одному, перебуваючи на території іноземної держави?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Особливість колізійного регулювання у міжнародному приватному праві полягає у тому, що:

- а) відповідні відносини врегульовуються по-суті;
- б) застосовуються положення міжнародних договорів;
- в) не беруться до уваги норми національного законодавства;
- г) відповідні відносини не врегульовуються по-суті.

2. Право, що підлягає застосуванню до приватноправових відносин з іноземним елементом, за загальним правилом, визначається:

- а) на розсуд суду;
- б) згідно з колізійними нормами;
- в) самостійно учасниками правовідносин;
- г) основним законом держави.

3. Чи повинен суд, прийнявши до розгляду справу за участю іноземного елементу з дотриманням правил про міжнародну підсудність, забезпечити остаточний розгляд справи по суті, якщо в процесі розгляду буде з'ясовано, що підстави для прийняття її до розгляду на даний момент відпали:

- а) провадження в справі припиняється;
- б) суд самостійно вирішує це питання;
- в) сторони судового розгляду вирішують це питання за взаємною згодою;
- г) суд повинен забезпечити остаточний розгляд даної справи.

Варіант 3

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Які суспільні відносини складають предмет міжнародного приватного права?
2. Правом якої держави регулюється спадкування нерухомого майна, яке підлягає державній реєстрації в Україні?
3. Вкажіть загальний порядок визнання та виконання іноземних судових рішень в Україні.

2. Розв'яжіть задачу:

1. Громадянин іноземної звернувся до українського суду з позовом про стягнення з громадянина України моральної шкоди. Громадянин України під час закордонної туристичної поїздки без дозволу сфотографував належний іноземцю будинок, що, згідно місцевого законодавства, визнається правопорушенням і тягне майнову відповідальність. Дайте правову оцінку даній ситуації.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Історично міжнародне приватне право виникло як:
  - а) система публічного права;
  - б) комерційне право;
  - в) система колізійних норм;
  - г) звичаєве право.
2. Згідно положень Закону України „Про міжнародне приватне право”, з метою встановлення змісту норм права іноземної держави суд чи інший орган може:
  - а) залучати експертів;
  - б) керуватись Конституцією України;
  - в) звертатись за роз'ясненнями до вищестоящего органу;
  - г) звертатись до відповідної комісії ООН.
3. До підстав визначення підсудності справ судам України, згідно ст. 76 Закону України „Про міжнародне приватне право”, належить:
  - а) перебування в шлюбі з громадянином України;
  - б) наявність правового статусу закордонного українця;
  - в) дія або подія, що стала підставою для подання позову, мала місце на території України;
  - г) звернення з позовом до суду України.

Варіант 4

1. Надайте відповідь на запитання:

1. В чому проявляється „іноземний елемент” у правовідносинах, що охоплюються міжнародним приватним правом?
2. Яким правопорядком регулюються питання відшкодування шкоди в міжнародному приватному праві, якщо обидві сторони відповідного правовідношення мають місце проживання або місцезнаходження в одній державі?
3. Яким чином визначається підсудність судам справ за участю іноземного елементу?

2. Розв'яжіть задачу:

Внаслідок розлиття нафтопродуктів турецьким судном у нейтральних водах було забруднено земельну ділянку на морському узбережжі в межах території України, що належить російській туристичній фірмі. Обґрунтуйте, законодавством якої держави повинні регулюватись відносини щодо відшкодування шкоди?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Матеріально-правове регулювання у міжнародному приватному праві може здійснюватись шляхом:
  - а) міжнародного арбітражу;

- б) багатосторонніх переговорів;
- в) укладення договорів про правову допомогу;
- г) узгоджувальних процедур.

2. Застереження про публічний порядок у міжнародному приватному праві передбачає:

- а) незастосування норм нератифікованих міжнародних договорів;
- б) незастосування норм права іноземних держав;
- в) незастосування норм права іноземних держав з відмінною правовою, політичною або економічною системою;
- г) незастосування норм іноземного права, що суперечать публічному порядку відповідної держави.

3. До виключної підсудності судам України, згідно Закону України „Про міжнародне приватне право”, належить справи:

- а) про відшкодування шкоди, якщо її було завдано на території України;
- б) про визнання правового статусу закордонного українця;
- в) якщо дія або подія, що стала підставою для подання позову, мала місце на території України;
- г) якщо спір пов'язаний з реєстрацією або ліквідацією на території України іноземних юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців.

Варіант 5

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Чи можуть держави виступати учасниками правовідносин, що охоплюються міжнародним приватним правом?

2. Вкажіть основні колізійні прив'язки в сфері деліктних зобов'язань в міжнародному приватному праві.

3. В яких випадках українські суди відмовляють у прийнятті до розгляду справ за участю іноземного елемента?

2. Розв'яжіть задачу:

Український громадянин, поїхавши в туристичну подорож на власному автомобілі, вчинив ДТП на території Республіки Польща, внаслідок якого було пошкоджено автомобіль громадянина Республіки Білорусь. Виникло питання, законодавством якої держави повинні регулюватись питання відшкодування шкоди і чи можуть учасники ДТП самі обрати відповідне законодавство на свій розсуд. Надайте відповідні роз'яснення.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Спеціальним юридично-технічним методом правового регулювання у міжнародному приватному праві є:

- а) колізійний метод;
- б) приватно-правовий метод;
- в) диспозитивний метод;
- г) спеціально-юридичний метод.

2. Обхід закону у міжнародному приватному праві це:

- а) зміна особистого закону особи;
- б) застосування до правовідносин з іноземним елементом права іншого, ніж право, передбачене відповідним законодавством;
- в) укладення фіктивних правочинів;
- г) застосування принципу „автономія волі сторін”.

3. Чи застосовуються при розгляді судами України справ за участю іноземних суб'єктів процесуальні норми іноземного права:

- а) застосовуються на засадах взаємності;
- б) не застосовуються;
- в) застосовуються при відсутності заперечень учасників судового розгляду;
- г) застосовуються.

Варіант 6

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Чи можуть держави виступати учасниками правовідносин у міжнародному приватному праві?
2. В яких випадках право іноземної держави щодо відшкодування шкоди не застосовується в Україні?
3. В яких випадках іноземні судові рішення не підлягають визнанню та виконанню в Україні?

2. Розв'яжіть задачу:

Між українською та австрійською фірмою було укладено зовнішньоекономічний договір шляхом вчинення конклюдентних дій (після отримання комерційного замовлення та авансового платежу відповідна партія товару була відправлена контрагентові). Обґрунтуйте, чи відповідає такий спосіб укладення зовнішньоекономічного договору вимогам українського законодавства?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Іноземний елемент у відносинах, що складають предмет міжнародного приватного права, може проявлятися у вигляді:

- а) іноземного юридичного факту;
- б) іноземного законодавства;
- в) міжнародного звичаю;
- г) міжнародної колізії.

2. Згідно положень Закону України „Про міжнародне приватне право”, при застосуванні права іноземної держави суд чи інший орган встановлює зміст його норм:

- а) згідно з їх офіційним тлумаченням, практикою застосування і доктриною у відповідній іноземній державі;
- б) згідно з колізійними нормами;
- в) згідно з їх офіційним тлумаченням, практикою застосування і доктриною у державі суду;
- г) згідно з основним законом держави.

3. В Україні можуть бути визнані та виконані рішення іноземних судів у справах, що виникають:

- а) з питань громадянства іноземців;
- б) з кримінального судочинства;
- в) з господарських правовідносин;
- г) з будь-яких правовідносин.

Варіант 7

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть складові елементи системи міжнародного приватного права.
2. Які основні ознаки зовнішньоекономічного договору?
3. Які колізійні прив'язки передбачені українським законодавством щодо регулювання трудових відносин за участю іноземних працівників?

2. Розв'яжіть задачу:

Під час судового розгляду майнового спору між подружжям – іноземцями щодо нерухомого майна, яке знаходиться в Україні, виникло питання про дійсність шлюбу між ними, оскільки було встановлено, що на момент його укладення в іноземній державі згідно місцевого законодавства чоловік уже перебував у зареєстрованому шлюбі. Чи буде такий шлюб визнано в Україні?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Предмет міжнародного приватного права включає в себе:

- а) виключно цивільно-правові відносини;
- б) сімейні відносини за участю іноземного елемента;
- в) будь-які відносини за участю іноземного елемента;
- г) відносини щодо економічного співробітництва держав.

2. У міжнародному приватному праві для іноземних суб'єктів може встановлюватись:

- а) дозвільний режим;
- б) загальний режим;
- в) винятковий режим;
- г) режим найбільшого сприяння.

3. За загальним правилом, в Україні можуть бути визнані та виконані рішення іноземних судів:

- а) у випадках, передбачених міжнародними договорами України;
- б) всі рішення іноземних судів;
- в) рішення іноземних судів, винесені на користь громадян України;
- г) лише рішення міжнародних комерційних арбітражних судів.

Варіант 8

1. Надайте відповідь на запитання:

1. В чому полягає відмінність предмету міжнародного приватного права та міжнародного публічного права?

2. Які колізійні прив'язки передбачені українським законодавством щодо регулювання змісту міжнародних договорів приватно-правового характеру?

3. Якими нормативними актами регулюються питання праці іноземців в нашій державі?

2. Розв'яжіть задачу:

В процесі судового розгляду господарського спору між українською та російською фірмами щодо виконання договору поставки виникло питання, яким законодавством повинен регулюватись даний договір, оскільки суд визнав недійсними умови договору щодо застосування до спірних відносин німецького законодавства. Як слід вирішити дане питання?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Предмет міжнародного приватного права включає в себе:

- а) виключно цивільно-правові відносини;
- б) сімейні відносини за участю іноземного елемента;
- в) будь-які відносини за участю іноземного елемента;
- г) відносини щодо економічного співробітництва держав.

2. Суб'єктами міжнародного приватного права можуть виступати:

- а) територіальні громади;
- б) представництва іноземних юридичних осіб;
- в) держави;
- г) національні меншини.

3. Порядок провадження в судах щодо визнання та виконання рішень іноземних судів регулює:

- а) „Нью-Йоркська конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень” (1958 р.);
- б) Кодекс адміністративного судочинства України;
- в) Закон України „Про визнання та виконання рішень в Україні іноземних судових рішень”;
- г) Цивільний процесуальний кодекс України.

Варіант 9

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть коло суб'єктів, які можуть виступати учасниками правовідносин у міжнародному приватному праві?
2. Яка сфера застосування „Віденської конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів” (1980 р.)?
3. В чому полягають особливості правового статусу іммігрантів в Україні у сфері трудових відносин?

2. Розв'яжіть задачу:

Законодавством якої держави повинні регулюватись відносини щодо продажу громадянином Російської Федерації українській фірмі нерухомого майна, що знаходиться на території Республіки Болгарія?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Міжнародне приватне право регулює:
  - а) відносини між державами та їх громадянами;
  - б) відносини за участю іноземних держав як суверенних суб'єктів міжнародного права;
  - в) міжнародні відносини невідного характеру;
  - г) міжнародні екологічні відносини.
2. Основною особливістю джерел у міжнародному приватному праві прийнято вважати їх:
  - а) рекомендаційний характер;
  - б) подвійний (національний та міжнародний) характер;
  - в) незначний рівень кодифікації;
  - г) наднаціональний характер.
3. Справи щодо визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні розглядають:
  - а) відповідні місцеві суди;
  - б) Верховний суд України;
  - в) відповідні апеляційні суди;
  - г) відповідні спеціалізовані суди.

Варіант 10

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Які суспільні відносини складають предмет міжнародного приватного права?
2. Які основні колізійні прив'язки для врегулювання відносин власності застосовуються у міжнародному приватному праві?
3. В чому полягають особливості правового регулювання праці іноземців в міжнародному приватному праві?

2. Розв'яжіть задачу:

Обґрунтуйте, законодавством якої держави регулюються питання права власності на належний українській компанії авіалайнер, який зареєстровано в Україні і перебуває на даний момент на території Російської Федерації?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Міжнародне приватне право це:
  - а) підгалузь міжнародного економічного права;
  - б) правова система, яка складається з колізійних норм;

в) самостійний розділ цивільного права;
г) система правових норм щодо врегулювання міжнародних відносин приватно-правового характеру.

2. В нашій державі особистим законом фізичної особи вважається право держави:

- а) до громадянства якої ця особа належить;
- б) в якій вона має постійне місце проживання;
- в) в якій вона перебуває в даний момент;
- г) в якій вона має місце реєстрації.

3. Основною колізійною прив'язкою в міжнародному приватному праві в сфері регулювання трудових відносин є:

- а) принцип автономії волі;
- б) закон держави, яка направила працівника на роботу;
- в) закон держави місця виконання роботи;
- г) закон місця реєстрації роботодавця.

Варіант 11

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть загальні та спеціальні методи правового регулювання в міжнародному приватному праві.

2. Яким правом, згідно українського законодавства, повинні регулюватись питання захисту права власності та інших речових прав у міжнародних відносинах?

3. Які колізійні прив'язки застосовуються в практиці міжнародного приватного права щодо регулювання трудових відносин за участю іноземного елемента?

2. Розв'яжіть задачу:

Громадянин України, проживаючи в іноземній державі, на протязі тривалого терміну часу відкрито та добросовісно користувався жилим будинком. Виявивши, що цей будинок не має власника, він звернувся за роз'ясненнями, чи можливе визнання його права власності на це майно за набувальною давністю згідно українського законодавства?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Основною особливістю джерел у міжнародному приватному праві прийнято вважати їх:

- а) рекомендаційний характер;
- б) подвійний (національний та міжнародний) характер;
- в) незначний рівень кодифікації;
- г) наднаціональний характер.

2. Якщо особа без громадянства має постійне місце проживання в Республіці Польща, проте на даний момент перебуває в Україні, її особистим законом буде:

- а) польське право;
- б) українське право;
- в) право держави, до громадянства якої вона в останнє належала;
- г) українське або польське право за її вибором.

3. Відповідно до положень Закону України „Про міжнародне приватне право”, трудові відносини громадян України, які працюють за кордоном, регулюються правом України в разі, якщо:

- а) вони уклали з роботодавцями - фізичними або юридичними особами України трудові договори про виконання роботи за кордоном;
- б) це передбачено міжнародними договорами України;
- в) це не суперечить міжнародним договорам;
- г) має місце відповідна домовленість сторін.

Варіант 12

1. Надайте відповідь на запитання:

1. В чому полягає зміст колізійного регулювання в міжнародному приватному праві?
2. Які правові режими надаються іноземним інвестиціям в Україні?
3. Які правові режими надаються іноземцям в Україні в сфері трудових відносин?

2. Розв'яжіть задачу:

Під час продажу канадською фірмою грецькій компанії вантажного морського судна виникло питання, законодавством якої держави повинні регулюватись питання переходу права власності на нього, оскільки за законодавством Канади таке майно визнається нерухомими, в той час як за законодавством Греції – рухомим. Яким чином врегулюється дане питання згідно українського законодавства?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. До основних видів джерел у міжнародному приватному праві прийнято відносити:

- а) локальні акти;
- б) матеріально-правові джерела;
- в) міжнародні звичаї;
- г) акти ООН.

2. При наявності у особи декількох громадянств, її особистим законом вважається право країни:

- а) з якої вона прибула;
- б) в якій вона на даний момент знаходиться;
- в) до якої вона прямує;
- г) з якою вона має найбільш тісний зв'язок.

3. Відповідно до положень Закону України „Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства”, особи, яким надано статус біженця, трудовою діяльністю в Україні:

- а) можуть займатись лише як суб'єкти підприємницької діяльності;
- б) можуть займатись на підставах та у порядку, визначеному міжнародними договорами;
- в) займатись не можуть;
- г) можуть займатись на підставах і в порядку, встановлених для громадян України.

Варіант 13

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть систему міжнародного приватного права.
2. Які колізійні прив'язки для врегулювання відносин власності на нерухоме майно застосовуються у міжнародному приватному праві?
3. В чому полягають особливості регулювання праці іноземців в міжнародному приватному праві?

2. Розв'яжіть задачу:

Іноземна юридична особа звернулася до господарського суду з позовом про визнання недійсним договору з українським суб'єктом господарювання, оскільки в відповідній іноземній державі відбулись зміни законодавства і юридичні особи позбавлені права без спеціального урядового дозволу укладати такі договори з представниками немусульманських держав. Яким чином слід вирішити дані справу?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. До національних джерел за походженням у міжнародному приватному праві прийнято відносити:

- а) міжнародні договори;
- б) судову та арбітражну практику;
- в) міжнародні звичаї;
- г) двосторонні договори про правову допомогу.

2. Згідно українського законодавства, право особи займатись підприємницькою діяльністю визначається правом держави:

- а) у якій вона зареєстрована як суб'єкт підприємницької діяльності;
- б) у якій вона здійснює підприємницьку діяльність;
- в) до громадянства якої вона належить;
- г) у якій особа має постійне місце проживання.

3. Шлюби іноземних громадян, що укладені за кордоном згідно відповідного іноземного законодавства:

- а) за загальним правилом, в Україні визнаються;
- б) в Україні визнаються, якщо вони укладені з дотриманням вимог законодавства України щодо умов дійсності шлюбу;
- в) за загальним правилом, в Україні не визнаються;
- г) в Україні не визнаються, якщо вони суперечать законодавству України.

Варіант 14

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть систему джерел міжнародного приватного права?
2. Правом якої держави визначається правоздатність та дієздатність юридичної особи в міжнародному приватному праві, згідно положень вітчизняного законодавства?
3. В яких випадках не визнаються в Україні шлюби українських громадян з іноземцями, укладені за кордоном відповідно до вимог іноземного права?

2. Розв'яжіть задачу:

Під час судового розгляду майнового спору між подружжям – іноземцями щодо нерухомого майна, яке знаходиться в Україні, виникло питання про дійсність шлюбу між ними, оскільки було встановлено, що на момент його укладення в іноземній державі згідно місцевого законодавства чоловік уже перебував у зареєстрованому шлюбі. Чи буде такий шлюб визнано в Україні?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Правова доктрина у міжнародному приватному праві:
  - а) виступає самостійним джерелом правового регулювання;
  - б) не застосовується взагалі;
  - в) враховується при встановленні змісту норм права іноземної держави;
  - г) застосовується за згодою учасників відповідних правовідносин.
2. Основною особливістю джерел у міжнародному приватному праві прийнято вважати їх:
  - а) рекомендаційний характер;
  - б) подвійний (національний та міжнародний) характер;
  - в) незначний рівень кодифікації;
  - г) наднаціональний характер.
3. Укладення в іноземних консульствах на території України шлюбів між іноземцями регулюється:
  - а) консульським правом;
  - б) спільним особистим законом подружжя;
  - в) відповідним іноземним законодавством;
  - г) законодавством України.

Варіант 15

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Які суспільні відносини складають предмет міжнародного приватного права?
2. Вкажіть, які критерії щодо встановлення „особистого закону” фізичної особи застосовуються в міжнародному приватному праві?
3. Які існують колізійні прив'язки щодо врегулювання шлюбно-сімейних відносин у міжнародному приватному праві?

2. Розв'яжіть задачу:

Під час розгляду спору за участю іноземного суб'єкта суд встановив, що застосуванню підлягає право тієї іноземної держави, до якої цей суб'єкт належить. Оскільки суд не володів знаннями про відповідне іноземне право, виникло питання, чи вправі він брати до уваги пояснення торгового представника відповідного іноземного посольства та правовий висновок іноземної торгово-промислової палати. Вирішіть дане питання.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Міжнародний договір України – це:
  - а) будь-який міжнародний договір, який зачіпає інтереси України;
  - б) міжнародний договір, в якому Україна брала участь раніше або є учасником на даний момент;
  - в) міжнародний договір, прийнятий в рамках ООН чи іншої міжнародної організації за участю України;
  - г) чинний міжнародний договір України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.
2. В нашій державі цивільна правоздатність юридичної особи, за основною колізійною прив'язкою, визначається правом:
  - а) України;
  - б) держави місцезнаходження юридичної особи;
  - в) держави, у якій юридична особа переважно здійснює свою діяльність;
  - г) держави, у якій знаходиться виконавчий орган управління юридичної особи.
3. Шлюб між громадянином України та іноземцем, що укладений за межами України відповідно до права іноземної держави, в Україні:
  - а) є дійсним за умови додержання щодо громадянина України вимог Сімейного кодексу України щодо підстав недійсності шлюбу;
  - б) потребує повторної реєстрації в Україні;
  - в) визнається дійсним на засадах взаємності;
  - г) не визнається в Україні.

Варіант 16

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть, які основні акти законодавства України регулюють міжнародні приватно-правові відносини з іноземним елементом?
2. Вкажіть категорії іноземців, які можна виділити виходячи з положень чинного законодавства нашої держави?
3. Яким законодавством регулюються питання шлюбної правоздатності іноземців в Україні?

2. Розв'яжіть задачу:

Громадянин іноземної держави постійно проживав та навчався в Україні. Після звернення ним до органів РАГС щодо реєстрації шлюбу з громадянкою України виникло питання, законодавством

якої держави повинні регулюватись питання щодо його шлюбного віку, оскільки положення Закону України „Про міжнародне приватне право” з цього питання відсилали до законодавства держави громадянства, а законодавство відповідної іноземної держави – до законодавства держави місця постійного проживання. Вирішіть дане питання.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Якщо міжнародним договором України передбачено інші спеціальні правила, ніж встановлені Законом України „Про міжнародне приватне право”, то:

- а) застосовуються правила цього Закону;
- б) застосовуються правила міжнародного договору;
- в) застосовуються правила міжнародного договору в частині, що не суперечать принципам Закону України „Про міжнародне приватне право”;
- г) застосовуються правила, передбачені відповідними договорами України про правову допомогу.

2. Підприємницька та інша діяльність іноземних юридичних осіб в Україні регулюється:

- а) міжнародними договорами України;
- б) законодавством відповідної іноземної держави;
- в) законодавством України щодо юридичних осіб України, якщо інше не встановлено законом;
- г) законодавством України щодо інвестиційної діяльності.

3. Згідно національного законодавства, право на шлюб визначається:

- а) особистим законом кожного з подружжя;
- б) законодавством, обраним особами, що вступають у шлюб;
- в) законодавством, встановленим договорами про правову допомогу;
- г) правом України.

Варіант 17

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть основні види міжнародних договорів як джерел міжнародного приватного права.
2. В чому полягає зміст доктрини „функціонального імунітету” держави в міжнародному приватному праві?
3. Законодавство якої держави застосовується в Україні щодо врегулювання майнових відносин подружжя, один з яких є іноземцем?

2. Розв’яжіть задачу:

Обгрунтуйте, яке місце займають „Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів” (правила ІНКОТЕРМС) у системі джерел міжнародного приватного права?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Міжнародні договори з питань міжнародного приватного права в Україні:

- а) застосовуються у будь-якому випадку;
- б) застосовуються, якщо вони не суперечать публічному порядку нашої держави;
- в) застосовуються на засадах взаємності;
- г) застосовуються за умови набуття ними обов’язковості для нашої держави.

2. Основною особливістю джерел у міжнародному приватному праві прийнято вважати їх:

- а) рекомендаційний характер;
- б) подвійний (національний та міжнародний) характер;
- в) незначний рівень кодифікації;
- г) наднаціональний характер.

3. Згідно положень Закону України „Про міжнародне приватне право”, заповіт не може бути

визнаний недійсним внаслідок недодержання форми, якщо:

- а) форма заповіту відповідає вимогам права місця його складання;
- б) заповіт було нотаріально посвідчено;
- в) проти цього заперечують спадкоємці;
- г) заповіт було складено в письмовій формі.

Варіант 18

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Чи може правова доктрина виступати джерелом правового регулювання в міжнародному приватному праві?

2. Вкажіть коло суб'єктів міжнародного приватного права.

3. Згідно законодавства України, яким правом визначається здатність особи на складання і скасування заповіту?

2. Розв'яжіть задачу:

Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію щодо недопустимості дискримінації іноземних працівників. Обґрунтуйте, чи належить даний акт до джерел міжнародного приватного права?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Колізійні норми в сфері міжнародного приватного права у національному законодавстві переважно містять:

- а) Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність”;
- б) Цивільний кодекс України;
- в) Закон України „Про міжнародне приватне право”;
- г) Закон України „Про особливості регулювання відносин з іноземним елементом”.

2. В міжнародному приватному праві складовими елементами імунітету держави прийнято вважати:

- а) національний імунітет;
- б) імунітет від дії законодавства іноземної держави;
- в) імунітет від судового захисту;
- г) імунітет від рішень ООН та інших міжнародних організацій.

3. Згідно внутрішнього законодавства України, нерухоме майно іноземців в Україні, що визнане „відумерлою спадщиною” переходить у власність:

- а) України як держави;
- б) відповідної іноземної держави;
- в) осіб, які є його законними володільцями;
- г) відповідної територіальної громади.

Варіант 19

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Що слід розуміти під „судовою та арбітражною практикою” як одним з джерел міжнародного приватного права?

2. Вкажіть, які критерії щодо встановлення „національності” юридичної особи застосовуються в міжнародному приватному праві?

3. За яких умов заповіт або акт його скасування не можуть бути визнані недійсними внаслідок недодержання форми?

2. Розв'яжіть задачу:

Міжнародний суд ООН виніс рішення по справі про делімітацію континентального шельфу і виняткових економічних зон України і Румунії в Чорному морі. Обґрунтуйте, чи належить даний акт до джерел міжнародного приватного права?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Під міжнародним звичаєм як джерелом міжнародного приватного права прийнято розуміти:

- а) правило поведінки, яке сформувалось у правозастосованні;
- б) правило поведінки, яке сформувалось внаслідок його тривалого та одноманітного застосування на міжнародному рівні та визнається обов'язковим;
- в) звичаєве правило поведінки, яке отримало своє нормативне закріплення;
- г) правило поведінки, яким керується національний суд при вирішенні справи.

2. Найбільш загальноприйнятою у міжнародному приватному праві з питань деліктних зобов'язань за участю іноземного елемента є колізійна прив'язка:

- а) особистий закон заподіювача шкоди;
- б) право держави, інтереси якої найбільшою мірою постраждали;
- в) право держави місця вчинення делікту.
- г) право, найбільш сприятливе у конкретному випадку для потерпілого.

3. Згідно українського законодавства, норми іноземного законодавства про відповідальність за заподіяну шкоду не застосовуються в нашій державі, якщо:

- а) таке спричинення шкоди за законодавством України не є протиправним;
- б) про це існує домовленість держав;
- в) винна сторона заперечує проти відшкодування шкоди;
- г) шкода є незначною.

Варіант 20

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Які суспільні відносини складають предмет міжнародного приватного права?
2. За яких умов заповіт або акт його скасування не можуть бути визнані недійсними внаслідок недодержання форми?
3. Якими нормативними актами регулюються питання визнання та виконання іноземних судових рішень в Україні?

2. Розв'яжіть задачу:

Під час розгляду спору за участю іноземного суб'єкта суд встановив, що застосуванню підлягає право тієї іноземної держави, до якої цей суб'єкт належить. Оскільки суд не володів знаннями про відповідне іноземне право, виникло питання, чи вправі він брати до уваги пояснення торгового представника відповідного іноземного посольства та правовий висновок іноземної торгово-промислової палати. Вирішіть дане питання.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Матеріально-правове регулювання у міжнародному приватному праві може здійснюватись шляхом:

- а) міжнародного арбітражу;
- б) багатосторонніх переговорів;
- в) укладення договорів про правову допомогу;
- г) узгоджувальних процедур.

2. В міжнародному приватному праві складовими елементами імунітету держави прийнято вважати:

- а) національний імунітет;
- б) імунітет від дії законодавства іноземної держави;
- в) імунітет від судового захисту;
- г) імунітет від рішень ООН та інших міжнародних організацій.

3. До колізійних питань, що виникають у процесі спадкування за участю іноземного елемента, належать питання щодо:

- а) національності спадкодавця;
- б) місця проживання спадкоємців;
- в) форми спадкового розпорядження;
- г) істотних умов спадкового договору.

Варіант 21

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Які суспільні відносини складають предмет міжнародного приватного права?
2. Згідно законодавства України, яким правом визначається здатність особи на складання і скасування заповіту?
3. Вкажіть загальний порядок визнання та виконання іноземних судових рішень в Україні.

2. Розв'яжіть задачу:

Представники урядів двох держав досягли домовленості щодо змісту двостороннього договору про взаємне гарантування та захист іноземних інвестицій. Визначте, чи охоплюються такі відносини міжнародним приватним правом?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Спеціальними юридично-технічними методами правового регулювання у міжнародному приватному праві є:

- а) колізійний метод;
- б) приватно-правовий метод;
- в) диспозитивний метод;
- г) спеціально-юридичний метод.

2. Концепція абсолютного імунітету держави передбачає, що:

- а) всі держави є суверенно рівними;
- б) державні установи користуються імунітетом у відповідних відносинах, якщо інше не передбачено міжнародними договорами;
- в) пред'явлення позову до іноземної держави, його забезпечення та звернення стягнення на майно іноземної держави можливо лише за згодою компетентних органів відповідної держави;
- г) держава та її структури не користуються імунітетом у відповідних відносинах в разі здійснення комерційної чи іншої приватноправової діяльності.

3. Теорія „права окупації” щодо відносин спадкування в міжнародному приватному праві передбачає, що:

- а) спадкові відносини, об'єктом яких є нерухоме майно, завжди регулюються правом держави, на території якої воно знаходиться;
- б) іноземна держава має переважне право на викуп нерухомого майна іноземних суб'єктів, що знаходиться на її території;
- в) форми спадкового розпорядження визначається правом держави, у якій здійснюється спадкування;
- г) відумерла спадщина, яка знаходиться на території іноземної держави, „захоплюється” відповідним іноземним сувереном.

Варіант 22

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Чи можуть держави виступати учасниками правовідносин у міжнародному приватному праві?
2. Розкрийте поняття та види „відсилання” в міжнародному приватному праві.

3. Вкажіть колізійні питання щодо відшкодування шкоди у міжнародному приватному праві.

2. Розв'яжіть задачу:

Громадянин України та громадянка іноземної держави уклали між собою шлюб на території іноземної держави відповідно до місцевого законодавства. Через деякий час громадянин України звернувся до суду з позовом про визнання шлюбу недійсним, оскільки його було оформлено шляхом проведення церковної церемонії та видачі виписки з церковної книги про реєстрацію шлюбу. Чи може такий шлюб бути визнаний недійсним в Україні?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Іноземний елемент у відносинах, що складають предмет міжнародного приватного права, може проявлятися у вигляді:

- а) іноземного юридичного факту;
- б) іноземного законодавства;
- в) міжнародного звичаю;
- г) міжнародної колізії.

2. Відповідно до положень Закону України „Про міжнародне приватне право”, трудові відносини громадян України, які працюють за кордоном, регулюються правом України в разі, якщо:

- а) це передбачено законодавством України;
- б) відповідні трудові договори про виконання роботи за кордоном укладено з вітчизняними роботодавцями в Україні;
- в) це не суперечить міжнародним договорам;
- г) має місце відповідна домовленість сторін.

3. Процесуальна правоздатність і дієздатність іноземних суб'єктів в Україні визначаються:

- а) їх особистим законом;
- б) міжнародними договорами;
- в) правом держави їх постійного місця проживання;
- г) відповідно до права України.

Варіант 23

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть складові елементи системи міжнародного приватного права.
2. В чому полягає зміст „застереження про публічний порядок” в міжнародному приватному праві?
3. Чи визнаються в Україні шлюби українських громадян з іноземцями, укладені за кордоном відповідно до вимог іноземного права?

2. Розв'яжіть задачу:

Іноземний громадянин, котрий працював технічним спеціалістом в консульстві своєї держави в Україні, звернувся до суду з вимогою визнати незаконним його звільнення з роботи, оскільки його було звільнено з підстав, не передбачених Кодексом законів про працю України. Яке рішення повинен прийняти суд?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. При наявності у особи декількох громадянств, її особистим законом вважається право країни:

- а) з якої вона прибула;
- б) в якій вона на даний момент знаходиться;
- в) до якої вона прямує;
- г) з якою вона має найбільш тісний зв'язок.

2. Згідно положень Закону України „Про міжнародне приватне право”, зобов'язання, що

виникли внаслідок завдання шкоди, регулюються правом держави суду:

- а) якщо суд прийняв рішення про це;
- б) якщо сторони обрали право держави суду;
- в) у будь-якому випадку;
- г) якщо шкода заподіяна нерухомому майну.

3. В Україні можуть бути визнані та виконані рішення іноземних судів у справах, що виникають:

- а) з будь-яких правовідносин;
- б) з кримінального судочинства;
- в) з господарсько-процесуальних правовідносин;
- г) з сімейних правовідносин.

Варіант 24

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть складові елементи колізійно-правової норми.
2. Які існують колізійні прив'язки щодо врегулювання шлюбно-сімейних відносин у міжнародному приватному праві?
3. В яких випадках українські суди відмовляють у прийнятті до розгляду справ за участю іноземного елемента?

2. Розв'яжіть задачу:

Працівники української фірми, котрих тимчасового направили для роботи в закордонну філію, висунули вимогу забезпечити їм такі умови охорони та оплати праці, які діють у цій державі. Обґрунтуйте, чи правомірними є такі вимоги.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. До установ, що здійснюють уніфікацію норм міжнародного права належать:
  - а) Рада Європи;
  - б) Міжнародна економічна комісія;
  - в) Міжнародний інститут з кодифікації приватного права;
  - г) Нью-Йоркська конференція з міжнародного права.
2. Згідно положень Закону України „Про міжнародне приватне право”, з метою встановлення змісту норм права іноземної держави суд чи інший орган може:
  - а) залучати експертів;
  - б) керуватись Конституцією України;
  - в) звертатись за роз'ясненнями до вищестоящого органу;
  - г) звертатись до відповідної комісії ООН.
3. Згідно положень Закону України „Про міжнародне приватне право”, права та обов'язки за зобов'язаннями, що виникають внаслідок завдання шкоди за кордоном, якщо сторони мають місце проживання або місцезнаходження в одній державі, визначаються правом:
  - а) держави, у якій настали шкідливі наслідки;
  - б) держави, на території якої заподіяно шкоду;
  - в) держави, у якій відбувається судовий розгляд даної справи;
  - г) цієї ж держави.

Варіант 25

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть, які види правових режимів застосовуються в міжнародному приватному праві?
2. Які колізійні прив'язки для врегулювання відносин власності на нерухоме майно

застосовуються у міжнародному приватному праві?

3. В яких випадках не визнаються в Україні шлюби українських громадян з іноземцями, укладені за кордоном відповідно до вимог іноземного права?

2. Розв'яжіть задачу:

Громадянин України, котрий працював за кордоном в іноземній фірмі на підставі трудового контракту, відмовився 28 червня з'являтися на робочому місці. Він пояснив, що цей день в Україні є державним святом та загальнодержавним вихідним днем. Дайте правову оцінку таким діям працівника.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Складовими елементами колізійної норми є:

- а) обсяг;
- б) гіпотеза;
- в) відсилання;
- г) резолюція.

2. Згідно українського законодавства, право особи займатись підприємницькою діяльністю визначається правом держави:

- а) у якій вона зареєстрована як суб'єкт підприємницької діяльності;
- б) у якій вона здійснює підприємницьку діяльність;
- в) до громадянства якої вона належить;
- г) у якій особа має постійне місце проживання.

3. Чи вправі особа, за загальним правилом, порушувати розгляд однієї і тієї ж справи в судах різних держав:

- а) має право в будь-якому випадку;
- б) якщо це не суперечить її особистому закону;
- в) не має права;
- г) це питання вирішується в судовому порядку.

Варіант 26

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть, які основні акти законодавства України регулюють міжнародні приватно-правові відносини з іноземним елементом?

2. В чому полягає зміст принципу „автономія волі” у міжнародному приватному праві?

3. Законодавство якої держави застосовується в Україні щодо врегулювання майнових відносин подружжя, один з яких є іноземцем?

2. Розв'яжіть задачу:

Після смерті особи без громадянства, що постійно проживала в Україні, виникло питання, чи застосовуються положення українського законодавства на відносини щодо спадкування належного їй нерухомого майна, що знаходиться в Республіці Молдові. Надайте відповідні роз'яснення.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. Міжнародне приватне право це:

- а) підгалузь міжнародного економічного права;
- б) правова система, яка складається з колізійних норм;
- в) самостійний розділ цивільного права;
- г) система правових норм щодо врегулювання міжнародних відносин приватно-правового характеру.

2. Різновидами колізійної прив'язки „особистий закон фізичної особи” є:

- а) закон держави громадянства;
- б) закон держави суду;
- в) закон держави здійснення комерційної діяльності;
- г) закон держави, в якій мав місце відповідний юридичний факт.

3. Відповідно до положень Закону України „Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства”, іноземці, які прибули в Україну для працевлаштування на визначений термін, можуть займатися трудовою діяльністю:

- а) без обмежень;
- б) згідно законодавства про правовий статус іммігрантів;
- в) на підставах і в порядку, встановлених для громадян України;
- г) відповідно до одержаного дозволу на працевлаштування.

Варіант 27

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Вкажіть приклади кодифікації звичаїв у міжнародному приватному праві.
2. Які правові режими надаються іноземцям в Україні у сфері трудових відносин?
3. Яким чином визначається підсудність судам справ за участю іноземного елемента?

2. Розв'яжіть задачу:

Суд іноземної держави прийняв рішення про визнання недійсною реєстрації підприємства з іноземними інвестиціями в Україні та виключення відповідних записів з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України. Чи підлягає таке рішення визнанню та виконанню в Україні?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. В нашій державі особистим законом фізичної особи вважається право держави:

- а) до громадянства якої ця особа належить;
- б) в якій вона має постійне місце проживання;
- в) в якій вона перебуває в даний момент;
- г) в якій вона має місце реєстрації.

2. Згідно українського законодавства, виникнення та припинення права власності та інших речових прав на рухоме майно визначається правом:

- а) держави громадянства власника;
- б) держави, у якій проживає власник майна;
- в) держави, у якій це майно востаннє було зареєстровано;
- г) держави, у якій майно перебувало на момент виникнення відповідного юридичного факту.

3. Чи повинен суд, прийнявши до розгляду справу за участю іноземного елемента з дотриманням правил про міжнародну підсудність, забезпечити остаточний розгляд справи по суті, якщо в процесі розгляду буде з'ясовано, що підстави для прийняття її до розгляду на даний момент відпали:

- а) провадження в справі припиняється;
- б) суд самостійно вирішує це питання;
- в) сторони судового розгляду вирішують це питання за взаємною згодою;
- г) суд повинен забезпечити остаточний розгляд даної справи.

Варіант 28

1. Надайте відповідь на запитання:

1. Чи можуть держави виступати учасниками правовідносин у міжнародному приватному праві?
2. В чому полягають особливості правового статусу іммігрантів в Україні у сфері трудових

відносин?

3. Яким чином визначається підсудність судам справ за участю іноземного елемента?

2. Розв'яжіть задачу:

Президією Вишого господарського суду України затверджено роз'яснення „Про деякі питання практики розгляду справ за участю іноземних підприємств і організацій” від 31.05.2002 року № 04-5/608. Обґрунтуйте належність чи неналежність даних роз'яснень до джерел міжнародного приватного права.

3. Оберіть правильну відповідь:

1. До спеціальних юридично-технічних методів правового регулювання в міжнародному приватному праві належать:

- а) діалектико-правовий;
- б) імперативно-правовий;
- в) приватно-правовий;
- г) колізійно-правовий.

2. Суб'єктами міжнародного приватного права можуть виступати:

- а) територіальні громади;
- б) представництва іноземних юридичних осіб;
- в) держави;
- г) національні меншини.

3. За загальним правилом, в Україні можуть бути визнані та виконані рішення іноземних судів:

- а) у випадках, передбачених міжнародними договорами України;
- б) всі рішення іноземних судів;
- в) рішення іноземних судів, винесені на користь громадян України;
- г) лише рішення міжнародних комерційних арбітражних судів.

Варіант 29

1. Надайте відповідь на запитання:

1. В чому проявляється „іноземний елемент” у правовідносинах, що охоплюються міжнародним приватним правом?

2. В чому полягає зміст „застереження про публічний порядок” в міжнародному приватному праві?

3. В чому полягає зміст доктрини „функціонального імунітету” держави в міжнародному приватному праві?

2. Розв'яжіть задачу:

Під час продажу канадською фірмою грецькій компанії вантажного морського судна виникло питання, законодавством якої держави повинні регулюватись питання переходу права власності на нього, оскільки за законодавством Канади таке майно визнається нерухомими, в той час як за законодавством Греції – рухомим. Яким чином врегульовується дане питання згідно українського законодавства?

3. Оберіть правильну відповідь:

1. До колізійних питань, що виникають у сфері відносин власності в міжнародному приватному праві, належать питання щодо:

- а) власності на нерухоме майно;
- б) категорій нерухомого майна;
- в) підстав та порядку виникнення речових прав на майно;
- г) правоздатності власників нерухомого майна.

2. Згідно чинного законодавства, за загальним правилом зовнішньоекономічний договір за участю вітчизняних суб'єктів господарювання укладається:

- а) у простій письмовій або в електронній формі, якщо інше не передбачено міжнародним договором України чи законом;
- б) в письмовій формі, незалежно від місця його укладення;
- в) в формі відповідно до вимог права держави сторони, що здійснює вирішальне виконання за договором;
- г) в довільній формі та підлягає обов'язковій реєстрації.

3. Відповідно до положень Закону України „Про міжнародне приватне право”, трудові відносини іноземців та осіб без громадянства, які працюють в Україні, не регулюються правом України в разі, якщо:

- а) вони мають подвійне громадянство;
- б) іноземці працюють у складі дипломатичних представництв іноземних держав в Україні;
- в) має місце відповідна домовленість сторін;
- г) трудові договори про виконання роботи в Україні укладено з українськими роботодавцями.

Варіант 30

1. Надайте відповідь на запитання:

- 1. Які суспільні відносини складають предмет міжнародного приватного права?
- 2. В чому полягають особливості визначення підсудності справ з іноземним елементом у міжнародному цивільному процесі?
- 3. В чому полягають особливості регулювання праці іноземців в міжнародному приватному праві?

2. Розв'яжіть задачу:

Під час судового розгляду майнового спору між подружжям – іноземцями щодо нерухомого майна, яке знаходиться в Україні, виникло питання про дійсність шлюбу між ними, оскільки було встановлено, що на момент його укладення в іноземній державі згідно місцевого законодавства чоловік уже перебував у зареєстрованому шлюбі. Чи буде такий шлюб визнано в Україні?

3. Оберіть правильну відповідь:

- 1. Міжнародне приватне право регулює:
  - а) відносини між державами та їх громадянами;
  - б) відносини за участю іноземних держав як суверенних суб'єктів міжнародного права;
  - в) міжнародні відносини невідомого характеру;
  - г) міжнародні екологічні відносини.
- 2. Основною особливістю джерел у міжнародному приватному праві прийнято вважати їх:
  - а) рекомендаційний характер;
  - б) подвійний (національний та міжнародний) характер;
  - в) незначний рівень кодифікації;
  - г) наднаціональний характер.
- 3. Основною колізійною прив'язкою в міжнародному приватному праві в сфері регулювання трудових відносин є:
  - а) закон місця знаходження роботодавця;
  - б) закон держави, яка направила працівника на роботу;
  - в) принцип автономії волі;
  - г) закон держави місця виконання роботи.